

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter Religiosis fuga à Religione interdicta sit, & sub qua poena. punct.
16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

ſa ſecularia tribunalia prodeant, vt optime docuit Sotus lib. 5. de iuſt. q. 6. art. 3. verſ. at vero, Cordub. Arag. Salon. Sayro, Man. Valen. relati a Sanch. dicto cap. 9. n. 108. Suar. lib. 2. cap. 11. num. 11.

6. Dixi appellacionem poſſe interponi in cauſis grauibus, ſeu cum graues penitentia imponitur: nam a leui precepto, ordinariæque correptione nullatenus cenſeo eſſe permit- tendam ob bonum ipſius religionis, quæ ſine dubio graue no- cumentum inde pareretur: diſciplinaque religioſa facile cor- rueret, cum raro vlla correptione executionis mandati poſſet, tum ob dilaciones, tum ob fraudes, & negociationes, quæ in tali appellacione interceperent: eaque de cauſa cenſeo non tam ex iure poſſitum, & priuilegijs religioni conceſſis, quam ex vſu, conſuetudineque recepta in his cauſis appellacionem non admitti; ſed deoſd, ac humiliter ſuſcipiendum eſſe quicquid fuerit inſiſtendum: & ita tradit alijs relatis Sanch. lib. 6. ſum. cap. 9. num. 109. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 11. num. 12.

7. Aduertere tamen debes, vt in cauſis grauibus appella- tionem interponere poſſis, debere exceſſum prælati eſſe ma- niſeſtum: nam dubium excuſare te non poſteſt ab executione legis certæ prohibentis appellacionem, quod ſatis indicat text. in cap. ad noſtram, vbi cum corrigat, & caſtiget, & ita tradit Gloſſa ibi, & Couarr. præf. cap. 23. verſ. 6. Suar. alijs relatis dicto cap. 11. n. 10. Sanch. lib. 6. cap. 9. num. 110.

8. Hinc deduces, quid ſpeciale fit in religioſis potius quam in clericis ſecularibus in materia appellacionis. Clericis in- quam ſecularibus appellatio abſolute conceditur a grauiſſimo in interponendam, iuxta Textum in cap. eum ſpeciali §. poro de appellacionib. ac religioſis abſolute appellatio interdita eſt, ac proinde ad ſui permiſſionem grauiſſimo indige- rit. Deinde religioſi appellantes exprimere debent cauſam appella- tionis, vt teneatur iudex appellacionem deſerre. Nam cum appellatio abſolute illis interdita fit, & ſolum permiſſa, cum prælatiſ modum excedit, necesse eſt exceſſum exprime- re, vt inde iudici conſtet appellacionem legitimum eſſe: alia poſſit vt iniquè factam repelle: ſic Abbas cap. ad noſtram n. 9. de appellacionib. & ibi Felin. & in cap. quoad conſolationem n. 20. de ſenten. & re iuſt. Nauar. lib. 2. conſil. tit. de appellat. conſ. 2. alijs r. Sanch. alijs relatis lib. 6. cap. 9. n. 105.

9. Sed inquires; an eo caſu, quo poſſes appellacionem inter- ponere ob grauiſſimum maſtrem, poſſis (ſi occaſio non ſuper- petuit appellandi) ad ſuperiorem maiorem nulla perita ab in- feriori licentia iter arripere? Negat Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 11. n. 15. Mouetur ex Trid. ſeſſ. 25. c. 4. prohibente reli- gioſis a ſuis conuentibus recedere etiam prætextu ad ſupe- riores ſuos accedendi, niſi ab eisdem miſſi, aut vocati fuerint. Ergo prohibet conſilium ſupradictum recedendi. Tum quia recellus a monaſterio etiam prætextu accedendi ad ſuperio- rem nulla cauſa vrgente ſemper fuit prohibitus, ſed conſilium aliquid nouum prohibere intendit, vt indicant illa verba: Nec liceat regularib. Tum quia non ſatis conſilium religio- ſorum vagationi prouideret, ſi hunc recellum non interdiceret. Neque obſtat ex hac prohibitione graue nocumentum religioſo grauatò accideret: quia illud ob bonum religionis, ne alijs inquam detur occaſio vagandi tolerare debet. Qua- propter inquit Suar. in foro exteriori, nunquam hic recellus iudicandus eſt licitus. In foro autem conſcientie ſolum quan- do vel magnum commune bonum euidenter periclitaretur, vel extrema neceſſitas immineret alicuius grauiſſimi, & irrepara- bilis nocuenti. Quod raro contingere poſteſt. Adde ex hoc futiuo diſceſſu frequenter ſcandalum graue ſequi, quod cui- libet temporali nocumentum præferendum eſt.

10. Nihilominus verius cenſeo, te poſſe in ſupradicto caſu iter ad ſuperiorem arripere, ſi occaſio non ſuſcepit interpo- nendi appellacionem, vel ſupplicationem, neque ſuperiorem grauantem licentiam prælatiſ conceſſurum: ſic docuit Nauar. tom. 2. de regular. n. 62. & comm. 3. n. 51. ad 4. Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 11. quaſt. 7. Eman. Sa verbo, religio n. 71. Man. Redt. quaſt. regul. tom. 1. quaſt. 30. art. 3. & in ſum. cap. 43. num. 40. Barboſa remiſſion. concil. dicta ſeſſ. 25. cap. 4. Sanch. lib. 6. ſum. cap. 8. num. 17. Suarez ſibi contrarius tom. 4. lib. 3. de relig. cap. 1. num. 6. Ratio eſt; quia ſi eo caſu permiſſa eſt ver- balis appellatio, etiam permiſſi debet appellatio realis, quæ facta ipſo fit, iuxta textum in cap. delicti 2. de appellacionib. Neque Concilium ſeſſ. 25. cap. 4. de regularib. credendum eſt hunc progreſſum interdixiſſe; quia interdiceret deſenſionem naturæ debitam, neque item prælatiſ poſteſt voluiſſe re- aſtringere ad petendam licentiam a ſuperiore grauante, quando moraliter eſt certus petitam non fore conceſſurum; ſed potius timere b id eſſe amplius grauandum. Neque obſtat niſi nouum prohibere Concilium; ſufficit enim ſi prohibi- tionem antiquam, & non ſatis cognitam renouet. Præter- quam quod eo decreto aliquid nouum inducti, ſcilicet, ne recedant regulares a ſuis conuentibus etiam prætextu acce-

dendi ad ſuperiores, niſi ab eisdem miſſi, vel vocati in ſcriptis ſint: alioquin puniendi ſunt tanquam deſectores in- ſtanti, quod certe antiquo iure cautum non erat. Item ne accedant niſi ob propulſandum iniuriam grauem, & mani- feſtam, quæque alia via commode reparari non poſſet, ſi- cuti diximus de verbalis appellacione: ſic Azor. & Sancha locis citatis. Neque item recedant, ſi ſcandalum, & reli- gionis perturbatio, quæ ex fuga præſumuntur proceſſura, præponderent religioſi detrimento: ſic Sancha dicto cap. 8. num. 17. Suarez utroque loco. His conditionibus poſitis non peccas iter arripiendo ad ſuperiorem; quia non volun- tate, ſed neceſſitate coactus a monaſterio recedis, & ad ſu- perioſiorem pergis. Neque ordinarius te punire poſteſt, ſi ſuf- ficienter ex hac legitima occaſione fugiſſe probes, vt bene tradit Nauar. comm. 3. de regular. num. 17. ad 4. Sayro ex cap. 17. num. 40. Man. Rodrig. quaſt. regul. tom. 1. quaſt. 30. art. 4. Sanch. lib. 6. ſum. cap. 8. num. 18. Suarez dicto tom. 4. de relig. lib. 3. cap. 1. num. 6.

11. Rurſus inquires, quando tibi licitum fit reculare ſu- perioſiſ ſuſpectum, & recuſatio admittenda fit? Breuiter reſpondeo; tibi licere quoties certitudine morali times ſu- perioſiſ grauiſ, & iniuſte te vexaturum: quia hanc graui- & iniuſta vexatione tibi licet appellatio, vt dictum eſt. Ergo licet recuſatio ad vitandam eam grauem, & ini- uſtam vexationem. Eo enim caſu, quo permiſſum appella- rio, permiſſum antecedit recuſatio, vt colligitur mani- feſte ex textu in cap. ſuper eo el. 2. de appellacionibus per ar- gumentum a contrario: ſic tradunt Abbas cap. cum ſpe- ciali §. poro, num. 3. de appellacionib. & ibi Franc. num. 4. Præpoſito in fine, & alij quos reſert, & ſequitur Sanch. lib. 6. ſum. cap. 8. in fine num. 111.

P V N C T V M XVI.

Qualiter religioſis fuga a religione interdita fit, Et ſub qua pœna?

S V M M A R I V M.

1. Graue peccatum commiſſiſ fugam arripiendo.
2. Dupluciter a religione fugere poteſt; ſi fugias animo redeun- di, eris fugitiuus, ſi eo animo careris, eris apoſtata.
3. Hinc ſententia refragatur Suarez validiſſimis fundamentis.
4. A communi ſententia recedendum non eſt, & ſatis ſun- damentis Suar.
5. Explicatur deſinitio apoſtaſe.
6. An conſentias ſis apoſtata, ſi fugias a tua religione, & aliam ingrediaris: Communis ſententia negat.
7. Oppoſita ſententia ſatis probabilis & verior eſt.
8. Pro fugitiuo quatenus ratio eſt; nulla eſt pœna, nec cenſura ipſo iure lata.
9. Sub voto generali recedere, dimiſſo, deſicere a religione fugitiuus non apoſtata comprehenduntur.
10. Auerſus apoſtatas iure communi ſpectato nulle ſunt cen- ſure, nec poene ipſo iure lata.
11. Expenditur textus in cap. 2. Ne clerici, vel monachi.
12. Secundo expenditur textus in cap. ſin. de Apoſtat.
13. Tertio expenditur bulla Pij IV. quæ incipit: poſtquam diu- na bonitas.
14. Prælatiſ religioſis capere, & incarcerare, aliſque poenis aſſicere apoſtatas poſteſt, etiam extra proprium terri- torium.

1. N Emiſt eſt dubium, te graue peccatum committete hanc fugam arripiendo; quia te ſubtrahis a poteſtate prælati, cui obediendo per profeſſionem tradidiſti; ac prohibe peccas tum contra iuſtitiam lædendo ius ſuperioris: tum contra religionem votum obedientie tranſgrediendo. Eſt enim ſpecialiter religioſis hac fuga interdita a Trid. ſeſſ. 25. cap. 4. de Regul. ibi nec liceat regularibus a ſuis conuentibus recedere. Omitto circumſtantiam ſcandali, quæ ſemper eam fugam comitari ſolet.

2. Dupluciter autem a religione fugere poteſt. Primo animo, aliquo tempore vagandi, & poſtmodum ad religio- nem redeundi. Secundo animo nunquam redeundi. Si fugias animo redeundi, eſt fugitiuus; ac ſi eo animo careris, eris apoſtata: ſic communiter doctores irradunt verbo apoſtata a religione. Caiet. 2. 2. quaſt. 12. art. 1. dub. 2. & ibi Bannez, & Arag. Valent. diſp. 1. quaſt. 12. puni. Leſſius lib. 2. cap. 41. dub. 1. num. 109. Azor. tom. 1. lib. 11. cap. 16. quaſt. 1. Man. Rodrig. quaſt. regul. tom. 1. quaſt. 30. art. 1. Sanch. lib. 6. ſum. cap. 8. num. 1. & alij apud ipſos. Neque ad hanc fugam, vel apoſtaſiam & alij apud ipſos. Neque ad hanc fugam, vel apoſtaſiam & alij apud ipſos. Neceſſaria eſt habitus religioſi dimiſſio. Nam eo receto te a poteſtate prælati ſubtrahere poteſt, fugamque, apoſtaſiam committere: ſic docent Bannez, Arag. Valen. & Man. Rodrig. ſuprà, Sanch. num. 3. Azor. cap. 17. quaſt. 6.

3. Huic communi sententia refragatur Suar. 1. 4. de relig. 1. 8. lib. 3. c. 1. n. 21. & c. 2. n. 14. existimans fugitium esse, qui a religione fugit animo breui tempore redeundi, apostatam vero esse, qui fugit animo extra religionem diu commorandi; quia diuturna commoratio moraliter perpetua censenda est. Probat suam sententiam primò: Quia multi ex antiquioribus indicant sic à religione recedentes esse apostatam, ut patet ex Innocent. Panorm. & aliis in cap. ult. de renunciat. & in cap. intelleximus de error. & qualis. Secundò, quia aliis monachus dimittens habitum animo vagandi, & militandi per aliquot annos, & postmodum ad religionem redeundi, non esset apostata censendus contra communem modum loquendi, & prælatorum sensum, qui hoc tanquam veros apostatas puniunt. Tertiò clericus in sacris, qui dimisso habitu seculariter vivit, verè, & propriè censetur apostata ab ordine; tamen si animum habeat clericalem habitum iterum reassumendi. Ergo idem est in apostasia à Religione, & gratia Dei cadit, simpliciter retrocedit in retrocessio à perfectiori statu. Si igitur in ordine datur vera retrocessio abque animo perpetuatis, etiam in religione concedi debet. Quartò probat, quia ad veram retrocessionem necessarius non est animus nunquam redeundi ad priorem statum. Sed eo ipso, quo vellet cadere à priori statu, & in alium converteri, censetur retrocedere; tamen si animum habeat postmodum redeundi, ut qui recedit à fide absolute est apostata, esto animum habeat ad fidem iterum redeundi, & qui peccat mortaliter, & à gratia Dei cadit, simpliciter retrocedit à via salutis, quamvis eodem tempore animum habeat postmodum penitendi. Ergo intentio nunquam redeundi ad priorem statum non est de ratione apostasie. Ergo in fuga diuturna præcipue cum habitu dimissione coniuncta vera apostasia sita est. Quod si inquiras, quanta debeat esse temporis mora, ut apostasia esse censaris? Responderi Suar. d. 1. c. 1. n. 25. prudentis arbitrio æstimandum esse, neque hoc nouum videri debere; si quidem in excommunicatione incurrenda ob dimissionem habitus ad prudentis arbitriū recurritur. Quoties igitur tanto tempore extra potestatem prælati commoratis, ut merito censeri possis permanentes, & stabiliter extra religionem vivere, verè es apostata. Vnde si à principio extra septa monasterij egrediaris animo diu vagandi, vel vagandi quovis aliter tibi expedire iudicaueris, apostata censendus es, & pœnas apostatarum incurris. Pro hac sententia nulli sibi patroni Suar. adducit, aut fauer illi D. Anron. 2. p. tit. 12. c. 6. paulo post princ. & 3. p. tit. 16. c. 5. 3. Tab. verb. apof. q. 14. n. 17. & ibi Armill. n. 6.

4. Nihilominus à communi, & frequentissima doctorum sententia exigente ad veram, & propriam apostasiam à religione animum nunquam redeundi ad priorem statum, recedendum non est. Omnes enim DD. fugitium ab apostata distinguunt; at si ex supradictis animo non distinguuntur, non apparet inter eos firma distinctio: præcipue cum omnes supradictæ rationes probent apostatam esse qui à religione fugit animo breui tempore redeundi, sicuti esset apostata à fide eam ad horam relinquens, & à via salutis eo ipso: quo à gratia cadit, & ab ordine, si seculari habitu indutus per aliquot dies incedit. At neque ipse Suarez hoc admittit. Ergo censendum est fugitium esse qui fugit animo revertendi, apostatam vero qui eo animo caret. Neque obstant rationes in contrarium adductæ. Ad primam concedo aliquando Doctores fugitium apostatam appellare, sed hoc intelligitur largè, & improprie, quod ex eo conuenitur; quia pœnis apostatis impositis negant affici fugitium. Ad secundam admitto te fugientem à religione, diuque in fuga perseverantem reputari apostatam, & tanquam apostatam puniri; quia præsumis animo non revertendi fugere. At si cum animum habeas in foro conscientia pœnis apostatarum puniendus non es. Ad tertiam concedo apostatam ab ordine esse, si constitutus in sacris habitum clericalem dimittis, & secularem induis tempore sufficienti, ut laicus communiter reputeris. Nam cum habitus in signum clericalis ordinis deportari præcipiatur, si eo te ita denudas abque causa, ut ex communi modo procedendi clericus non reputeris, apostata ab ordine iudicaris; tamen si animum habeas post modum clericalem habitum assumendi. Non sic in apostasia à religioso statu: hæc enim consistit in recessu ab obedientia secundum quod promissa est: cum autem sit promissa in perpetuum, & per totam vitam, non es censendus ab ea apostata simpliciter, & absolute, si animum habeas limitato tantum tempore recedendi, sed solum apostata ex parte incompletè, & secundum quid. Secus est in apostasia ab ordine contingente ex dimissione habitus: nam cum huiusmodi habitus in signum ordinis deferatur, eo dimisso cessat signum absolute & simpliciter, quin opus sit in perpetuum dimitti. Ad quartam, concedo ad veram retrocessionem à fide, & à gratia non esse necessarium animum nunquam revertendi ad priorem statum: quia fides, & gratia cum non respiciens tempus integrè, & completè unico instanti deperduntur. Ad religiosus status cum respiciat tempus totius vite: si quidem per omni eo obedientiam, & subiectionem promissam censeri non potest integrè, & completè ab eo

Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

retrocedere, si animum habeas eum limitato tempore relinquendi.

5. Notanter dixi hanc apostasiam esse recessum perpetuum à religione, seu religioso statu. Primò, ut excluderem fugientem ab statu qui verè religio non sit; eo quod non sit ut talis per sedem Apostolicam approbatus, tamen tria vota castitatis, paupertatis & obedientia in eo emittantur, sicuti communiter dicitur de Beatis terrij Ordinis D. Francisci, & Domini: nam esto hæc fugientes grauer peccent: quia se subtrahunt ab obedientia promissa, non tamen sunt apostata à religione, quia status ille non est propria religio sic Sanch. lib. 6. sum. c. 8. n. 5. Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 2. n. 6. Secundò, ut comprehenderem fugientes à Societate I. 2. v. post vota biennij, quia verè fugiunt à religioso statu his vocis constituto iuxta definitionem Greg. XIII. in sua constitutione, quæ incipit Ascendite, & tradunt Sanch. & Suarez supra.

6. Sed leue dubium non est: an censendus sit apostata, si fugias à tua religione ingrediendo aliam inualidè; Communis sententia negat; eo quod ex tua voluntate ab statu religioso ut sic non deficias; tamen si deficias ab hoc particulari, & proprio statu habes enim voluntatem non relinquendi absolute statum religiosum, sed commutandi statum vnus religionis in alium. Et licet illa commutatio non fornicari effectum non impedit, quominus tu haberis voluntatem sub illo statu religioso vivendi. Non igitur ex voluntate à religioso statu recedis. Ergo non es apostata à religione: sic Syluester verbo religio 4. quest. 4. & verbo apostasia, quest. 4. n. 9. & ibidem ferè omnes Summi. Caetan. 2. 2. quest. 12. art. 1. & ibi Aragon. dub. vnic. Bannes dub. 1. concl. 4. Valenz. disp. 1. quest. 12. punct. 1. ad fin. Azor. tom. 1. instr. moral. lib. 12. cap. 17. quest. 7. Man. Rodrig. tom. 1. qq. regul. q. 30. art. 1. Lessius lib. 2. de restit. cap. 41. dub. 13. n. 102. Sanch. aliis relatis, lib. 6. sum. cap. 8. num. 8.

7. Verum est hæc sententia probabilissima fit, oppositam censere satis probabilem, & fortè veriore. Primò, quia si recedas à tua religione aliam inualidè ingrediens verè, & propriè es fugitius, ut ipsemet Sanch. n. 9. concedit, & merito: quia te subtrahis ab obedientia debita, in quo fugitii ratio consistit; argum. leg. 17. ff. de habit. edict. Ergo eris apostata, si recedis animo nunquam revertendi. Fugitius enim & apostata, ut supra ex communi sententia firmatum est, ex nullo alio capite distinguuntur, nisi quia fugitius recedit à religione solum pro determinato tempore, apostata verò recedit in perpetuum. Secundò in eo recessu recedis omnino à religioso statu; quia à religione, in qua verè es professus, quantum est ex tua parte recedit in perpetuum; & aliam autem non assumis verè, & propriè, sed solum apparet: ergo. Tertiò nequis habere voluntatem commutandi statum prioris religionis cum statu posterioris assumptæ; quia est impossibilis talis commutatio. Ergo solum habes voluntatem discedendi ab statu assumpto; ergo es apostata. Quartò huic sic recedentem Summi Pontifices tanquam verum apostatam puniunt, ut constat ex Bulla Pauli III. incipiente, licet debitum pastoralis officij: ubi postquam inter dixerat transiit à Societate ad aliam religionem (Catholica excepta) concludit, Præpositi generalem punire posse sic egrossos, ac alios quoscumque dictæ Societatis apostatas: ubi expendendum est verbum alios similitudinem denotans, & subiungit in quocumque habitu apostatas prædictos contigerit inueniri, posse eos excommunicare, capere, incarcerare, & alias suæ disciplinae subiacere. Ergo censet Pontifex non excusari ab apostasia ob habitum alterius religionis iniquè, & inualidè assumptum. Idem expressius colligitur ex Bulla Pij V. contra Apostatas Societatis edito anno 1565. incipiente æquum reputamus: ubi transeuntes tanquã apostatas ad suam potestatem reuocare, & c. quasi diceret: hos transeuntes vt pote veros apostatas possunt prælati reuocare non minus quã eos qui à Societate ad sæculum redire voluerunt. Idem colligitur ex Bulla Greg. XIII. incipiente, Dilatate sit, hos transeuntes pœnis apostatarum afficiende. Sunt ergo veri apostata, & ita tradit Suar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 6. n. 4. & tom. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. cap. 12. n. 17.

8. Superest dicendum pœnis fugitio, & apostata impositis. Pro fugitio quatenus talis est, nulla est pœna, nec censura ipso iure lata; vt bene expendunt Nauar. com. 2. de regul. num. 61. Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 1. num. 10. Nam esto in cap. 2. Ne Clerici, vel Monachi in 6. fugitiis dimittentibus habitum pœna excommunicationis imponatur, non ob fugam, sed ob dimissionem habitus imponitur. Et idem est de excommunicatione imposita ob accessum ad quavis studia sine licentia superioris, & maioris partis capituli; quia non ob exitum præcis sine licentia, sed ob talem exitum ad studia ferret. Priorem excommunicationem explicuimus, cum de obligatione retinendi habitum locuti sumus. Secundam explicabimus tractat. de excommunicat. ubi de specialibus excommunicationibus non referuatis. Deinde quamuis in extrauaganti. 1. de Regularib. excommunicetur religiosus sine licentia recedens, & vagans, non excommunicatur ipso iure ob recessum, & euagationem.

X. ; sed

sed excommunicatur ob non reditum intra quindecim dies postquam fuerit monitus, ut redeat. Adde ibi sermonem esse de eo, qui egressus fuit animo transiendi ad aliam religionem. Solum de quadam extravaaganti Pauli IV. quæ incipit *postquam divina bonitas*, ubi variæ pœnæ statuuntur aduersus tenerè vagantes extra religionem; dubium esse poterat; an fugitiuos comprehendere; Sed dicendum est solos fugitiuos apostatas comprehendisse: quod satis mihi persuadet ea continua verbi apostasie repetitio, quæ in supradicta Bulla; & in Bulla Pij IV. edita in eius confirmationem, quæ est prima illius in bullario habetur, tum ex præmio ipsarum bullarum, ex quo intentio Pontificis plenè colligenda est, ibi enim protestantur Pontifices se velle contra apostasiam ipsam plenius providere, & quantum in se est de medio tollere, & ita sustinent Sanchez lib. 6. summ. cap. 8. num. 10. Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 2. num. 13. An autem ex constitutionibus in fauorem aliquorum religionum editis fugitiui non apostatæ excommunicentur, aliæque pœnas incurrant, non est nostrum definire, sed vnusquisque suas constitutiones examinet.

9. Solum aduerto ex verbo generali recedere, dimittere, deficere à religione non satis colligi fugitiuos non Apostatas comprehendendi, quia ij simpliciter religionem non dimittunt, nec ab ea recedunt, aut desiciunt, sed ad tempus; ac proinde secundum quid, & incompletè, & cum pœnæ extendendæ non sint, sed limitandæ: defectuionem, dimissionem, & recessum ex hac temporalis fuga contingente non comprehendunt. Quapropter censet Sanchez *de voto lib. 6. summ. cap. 7. num. 11.* excommunicationem, aliæque pœnas apostatas aduersus recedentes à Societate in Bullis Pauli III. & Pij V. Gregor. XIII. quorum meminit compend. priuileg. Societatis, verbo *apostata*, solos fugitiuos apostatas comprehendere, non eos fugitiuos, qui recedunt animo reuertendi; tamen contrarium sentiat Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 2. num. 16.

10. Apostatis verè, si ius commune spectemus, nullæ sunt pœnæ, nec censuræ ipso iure latæ; sic docuit Nauarr. *comm. 2. de regul. n. 61.* Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 1. n. 10. Et 31. colligiturque satis ex Concil. Trident. *sess. 25. cap. 4. de regularib.* ubi loquens de iniquè recedentibus à suis conuentibus nullius pœnæ mentionem fecit, sed arbitrio superioris puniendos reliquit. Verum ut hæc veritas apertius innotescat, expendamus textus; qui videntur probare esse aliquas pœnas iure communi latas aduersus apostatas à religione.

11. Primo adducitur *text. in cap. 2. de clericis, vel monachi in 6.* ubi ne religiosi vagentur excommunicatio imponitur dimittentibus habitum, ergo si habitum retento vagantur, eandem excommunicationem contrahunt, ut pote qui ledunt finem constitutionis. Sed ut superius dixi hæc excommunicatio non ob vagationem præcisè, sed ob vagationem habitu dimisso imponitur; imò non ob vagationem, sed ob solam habitum dimissionem, ex qua fitur occasio vagandi excommunicatio lata est: & ita tradunt Lessius lib. 2. cap. 41. *dist. 15. n. 109.* Suarez tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 6. num. 1. Et 2. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 1. num. 17. Sanchez plures referens, lib. 6. summ. cap. 8. num. 20.

12. Secundò adducitur *Text. in cap. fin. de Apostat.* ubi recipientes ordinem sacrum in apostasia ab illius executione suspenduntur, quousque à Pontifice dispensentur. Atque ita non cessat hæc suspensio ob reditum ad religionem, sed necessario indiget dispensatione Pontificia. Prohibita autem executione ordinis inferioris, consequenter prohibetur superioris acceptio iuxta regulam deductam ex *cap. cum illorum, de sent. excommun.* ibi: cum maiora intelligantur prohibita, cui verita sunt minora: & tradit Sanchez aliis *relatis, lib. 6. summ. cap. 8. num. 22.* Suarez tom. 5. de censur. disp. 33. sect. 6. num. 3. Verum hæc suspensio non est imposita ob crimen apostasie, sed ob crimen recipiendi ordines in eo prauo, & infami statu. Notanter dixi recipientes ordinem sacrum, nam ex receptione minorum ordinum non contrahitur hæc suspensio, quia *Textus in cap. ult. de Apostatis* expressè de recipientibus ordinem sacrum loquitur, & pœnæ extendendæ non sunt, & licet in *cap. ult. 50. distinct.* præcipiat *Concil. Arelatenf. 2.* hos apostatas ad clericatus officium non admitti, ipsi tamen Apostatis nullam pœnam imponis præterquam quod Concilium illud erat provinciale; ac proinde non poterat ultra provinciam præceptum, nec pœnam ferre: & ita sustinent Suarez tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 6. num. 2. Et tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 1. n. 30. Sanch. lib. 6. summ. cap. 8. num. 26. Quod si in apostasia nullus est ordo facer receptus, nulla contrahitur suspensio: sed rediit ad religionem sit habilis apostata ad quoslibet ordines suscipiendos, & exercendos: quia non apostasiam, sed ob receptionem ordinis sacri in apostasia executione ordinis susceptio interdicatur. Suarez *dicta sess. 6. num. 3. & tom. 4. de relig. lib. 3. cap. 1. num. 28.* Sanch. *cap. 8. num. 29.*

13. Tertio adducitur Bulla Pauli IV. cuius supra fecimus

mentionem, in qua Apostatas à religione suspendit Pontifex in perpetuum ab omni Ecclesiastici ordinis executione, & ab omni gradu, ab omnibusque beneficiis obtentis, & eorum fructibus, & eos inhabiles reddit ad quicumque gradus, & beneficia in posterum obtinenda; & admittit Suarez. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 2. n. 12. Et *seqq.* Sed non caret probabilitate hæc bullam Pauli 4. non esse receptam, teste Sanch. lib. 6. sum. c. 8. n. 30. Alia adducitur, quæ leuia sunt, & nullam difficultatem habent. Ex quibus constat ob crimen apostasie nullam esse pœnam iure communi latam. At speciales religionum constitutiones, & priuilegia spectemus, ferè in omnibus religionibus est excommunicatio Pontificis seu Præposito Generali referuata, aliæque pœnæ, & inhabilitates ad officia dicti ordinis.

14. Illud vero est omnino certum, prælatos religionis predictos apostatas, & fugitiuos capere, & incarcerare, aliisque pœnis afficere, ut respiciant, & cæteris sint in exemplum, iuxta *Textum in cap. Nobis in Apostat.* Quam capturam non solum in proprio territorio sed etiam extra exercere possunt, quia seruum dominum potest dominus vbiicumque capere, & in carcere detinere, remque propriam vsurpam recuperare. sic latè probat Nauarr. *comm. 3. de Regularibus n. 30.* Præterquam quod cuiuslibet religioni sunt specialia priuilegia concessa pro his fugitiuis, & apostatis capiendis & puniendis, ut videri potest, verbo *apostata*, & fugitiuus, & plura refert Man. Rodrig. 1. 1. g. regular. q. 30. arr. 6. Pro Societate Iesv Pius V. concessit, ut possit Præpositus Generalis, aliique superiores recedentes post vota biennij lumnacis, & sine figura iudicii capere, & incarcerare, debitorumque panis subire vbiicumque sine sine in saculo, siue in aliena religione, inuocato si opus fuerit brachio sæculari, habeat *compedi priuileg.* verb. *apostata*, s. 3. & ibi notatur vagantes in aliena religione à solis Provincialibus, & ex eorum licentia capi, & incarcerari posse, vagantes verò in saculo à quocumque superiore.

PUNCTVM XVII.

Quam obligationem habeat religio reuocandi fugitiuos, & apostatas, soluendi que expensas tempore fugæ factas.

SVMMARIVM.

1. Prælati raro excusantur ab obligatione fugitiuos querendi, & ad religionem reducendi.
2. Monasterium tenetur soluere expensas factas in reduciendis religiosi, secus factas in fugitiui sustentationem extra reductionis casum.

1. **N**ON caret difficultate, an Superiores tenentur hos apostatas, & fugitiuos querere, & inuenire capere, & incarcerare. Quia sæpe ille, qui fugit, est ita religioni noticius, ut merito religio gaudere possit, quod à suis membris vitilibus separatus existat. Non igitur eo calu tenetur religio fugientem querere, & reuocare. Item religio licet incorrigibile, & scandalolosa à se abire. Ergo iam abeatorum non tenentur reuocare. Nihilominus dicendum est religionem, cuiusque prælatos per se obligatos esse fugitiuos querere, & ad religionem reducere, raròque ab hac obligatione excusari: sic Nauarr. *comm. 3. de Regular. numer. 30.* Ludovic. Mirand. *man. prælat. 2. 1. quæst. 51. art. 3.* Suarez 1. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 2. num. 17. Et *seqq.* Layman. lib. 4. sum. tract. 5. 13. num. 7. colligiturque ex *cap. ult. de Regularibus*, ubi statuitur, quod Abbates, seu Priores fugitiuos suos, & electos ex ordine annuatim sollicitè requirere debeant. Et quidem si fugitiuus non reparatur ita noxius, ut dignus expulsiōe iudicetur, sine dubio obligatus est prælatos quoad possit illum reuocare, tum ob bonum religionis, ne illo subdito vitii priuatur, tum ob bonum ipsius subditi, ne in statu damnationis existat. Quia hæc omnia prælatos ex officio prouidere debent. Quod si fugitiuus noticius sit religioni, meritoque debeat ab ea separari, adhuc existimo obligationem esse prælatum capere, & capere pro qualitate culpæ punire, tum in aliorum exemplum, ne ceteri licentiam lumnant fugiendi, tum in bonum subditi, cui fortè ea vexatio dabit intellectum. Tem & præcipue ut autoritate Superioris à religione separatus incedat, & non propria autoritate, libereturque ab statu damnationis. Quapropter ut venè aduertit Suar. loco citato, n. 39. esto à religione statim post capturam esset ille fugitiuus sciendus, obligatus esset prælatos illum reuocare. Verum si fingeretur casus, quo absque graui nota religionis, vel scandalulo non posset prælatos fugitiuum capere, & decoligabitur et bono subditi præcipue ex malitia peccantis. Debet tamen si in expedire iudicauerit absolutiōnem ableni fugitiuo mittere, ut sic à peccato fugæ liberetur. Hæc obligatio querendi fugitiuos